

1. Reflexionar i escriure sobre "terrorisme" pot ser considerat terrorisme. La divulgació d'etiologies del terrorisme pot considerar-se delictes d'apologia del terrorisme. La raó d'aquesta censura cognitiva i persecució punitiva és intencionadament desinformativa. Més, el fet que explicació i justificació siguin conceptes sinònims sovint distingibles només per l'ús, fa que l'Estat resolgui el problema criminalitzant els intents d'explicar les causes i les raons del terrorisme. Així, doncs, es decretà que el terrorisme no té ni pot tenir ni causes ni explicacions. Aznar i Bush foren molt explícits en aquest punt. I a més ens ho imposaren per tal d'evitar-nos incòmodes autocensures.

2. Fa poc més d'una dècada que habitem forçosament dins un univers nítidament maniqueu. D'una banda hi ha el flamant Nou Ordre del Bé i de l'altra el polsegós Eix del Mal (fixem-nos que fins i tot ens enfilen els distints focus del Mal per tal d'evitar-nos complexitats terrenals innecessàries). Curiosament el Vaticà no s'ha queixat d'aquesta usurpació de competències i sembla no preocupar-li gens la revifalla de la doctrina de Mani (potser segueixen meditant sobre la qüestió dels llimbs). Veient la indissimulada alegria amb què reben i santifiquen els capitosts dels exèrcits contra el Mal jurariem que el poder celestial i el terrenal han segellat una nova Santa Aliança. De fet res d'estrany dins la tradició vaticana: des de Constantí que beneeixen tota mena de genocides i de sanguinaris dictadors.

3. Malgrat que inicialment fou forjat per a designar la política repressiva de l'Estat burgès comandat per Robespierre, el terme "terrorisme" s'ha circumscrit a la designació de la violència política exercida per grups insurgents, i també, en menor mesura, s'utilitza per a designar la violència no legal executada pels mateixos Estats. Cal remarcar, però, que el terrorisme d'Estat no exclou que l'Estat mateix pugui ser vist alhora com un ens terrorista: pensem en les modernes dictadures i la seva repressió legal i il·legal. També semblaria assenyat no refiar-se de les constants proclames angelicals de les democràcies occidentals als seus principis liberals i democràtics, ja que de més bones intencions s'han engendrat crims ignominiosos. Cal estar amatents i denunciar com els Estats occidentals es doten cada cop més d'instruments repressors tot bescanviant-los pel desmantellament de drets fonamentals, com si seguretat i llibertat fossin contradictòries. Veiem amb certa impotència com creixen aquí i allà aquesta mena d'Estats incrustats dins els Estats a partir del desplegament de les anomenades polítiques antiterroristes: lleis especials, tribunals especials, policies especials i polítiques penitenciàries especials. El funcionament d'aquest Estat duplicat i específic contra el terrorisme a la pràctica no és distingible de les pitjors dictadures: suprimeixen tots els drets (lleis d'incomunicació) i faciliten totes les formes repressives il·limitadament. Aquestes opaques estances autoanomenades per ells mateixos "clavegueres de l'Estat" podreixen i esberlen tot l'edifici de l'Estat liberal. Un règim veritablement democràtic no pot tenir aquests soterranis. Per a més inri, per tal de superar les il·legalitats en què topen els responsables de la lluita antiterrorista, no han tingut ni vergonya de sol·licitar que es legalitzi la pràctica de la tortura. Al cap i a la fi, deuen pensar, és legal executar presoners o bombardejar ciutats.

4. Amb el mot "terrorisme" segurament se'ns disparen un conglomerat d'imatges, significats, sentiments, que creiem més o menys compartit per a tothom, però alhora també sabem que "els altres" el recomponen de manera semblant però canviant-ne els referents (pensem amb Palestina i Israel, per exemple). Talment passa amb les paraules "justícia", "heroi" o "criminal". Vull dir que possiblement es comparteixen certs significats, però no es comparteixen els mateixos referents, fins a l'extrem, gens casual, que els mateixos mots poden designar realitats i subjectes antitètics. Pensem per exemple en la paraula "justícia" relacionada amb el franquisme (la justícia del franquisme) o en el mot "terrorisme" relacionat amb el vailet de 14 anys que va enviar un e-mail a un supermercat demanant-ne la normalització lingüística (qui va actuar terroríficament?). Retornant a una visió més de conjunt sobre la violència política i la seva nomenclatura, és ben significatiu que les polítiques intervencionistes i dissuasives de les potències militars no siguin habitualment esmentades com a "terrorisme" malgrat que es fonamentin exclusivament en la seva capacitat mortífera, destructiva i repressiva, és a dir, terrorífica (sofisticades armes de destrucció massiva, míssils intel·ligents, lleis d'incomunicació, sinistres centres d'interrogació i reclusió, ...)

5. La perspectiva que tracta més profundament, amb concreció i precisió, la conflictivitat política i les diverses formes de violència que aquesta desencadena és la perspectiva que

conrea l'estudi històric ja que aquesta disciplina no pot obviar l'anàlisi de les causes ni pot evitar proposar hipòtesis que intentin explicar de la manera més objectiva possible les dinàmiques socials constituents (sempre travessades per tenses relacions de poder). No ens ha d'estranyar, doncs, que els arcàngels del Nou Ordre vulguin recloure la divulgació dels coneixements de les disciplines humanistes alhora que ens empareden entre grans pantalles virtuals mentre no paren de projectar-nos unes fantàstiques galàxies en guerra, lògicament, maniquees.

Gener, 2006

Publicat a la revista Diàleg (<http://www.terrificabras-filosofia.info>)